

MM-142

March-2019

B.R.S. (Home Science), Sem.-VI

Core-15 : Home Science Extension Education & Communication

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 50

1. (A) ગૃહવિજ્ઞાન વિસ્તરણ શિક્ષણમાં ચર્ચાયેલ વિભાગોની સમજૂતી આપો. 10

અથવા

વિસ્તરણ શિક્ષણની વ્યાખ્યા આપી, તેના સિદ્ધાંતો જણાવી કોઈપણ બે સિદ્ધાંતો સમજાવો.

- (B) કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3

- (1) ગ્રામપંચાયતના વહીવટી વડાને શું કહે છે ?
- (2) વિસ્તરણ શિક્ષણ પ્રક્રિયાનો ઉદ્દેશ જણાવો.
- (3) વિસ્તરણ શિક્ષણનું પ્રથમ સોપાન કયું છે ?
- (4) ગૃહવિજ્ઞાન વિસ્તરણ શિક્ષણના કેન્દ્રમાં કોણ રહેલું છે ?
- (5) 'ફિલ્ટ નીડ્સ' એટલે શું ?

2. (A) વિસ્તરણ શિક્ષણના વિવિધ ઉદ્દેશો જણાવી, કોઈપણ બે ઉદ્દેશોની ચર્ચા કરો. 10

અથવા

વિસ્તરણ કાર્યકરની ભૂમિકાઓ સમજાવો.

- (B) કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3

- (1) વ્યક્તિના વર્તનમાં ઈચ્છિત ફેરફારનું પરિણામ એટલે શું ?
- (2) કયું શિક્ષણ જન્મની સાથે જ શરૂ થાય છે ?
- (3) તમારા ગામમાં રોગચાળો ફાટી નીકળે તો તમે કયા વિભાગનો સંપર્ક કરશો ?
- (4) ગામમાં શિક્ષણના પ્રશ્નો ઉકેલવા શું સૂચનો કરશો ?
- (5) ખેતી-પશુપાલનને લગતી ફરિયાદ કોને કરશો ?

3. (A) પ્રત્યાયનની વ્યાખ્યા આપી, પ્રત્યાયનનું મહત્ત્વ સમજાવો. 10

અથવા

પ્રત્યાયનથી સંપર્ક સાધવાની વિવિધ રીતો જણાવી, જૂથ ચર્ચા વિશે માહિતી આપો.

- (B) કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 2

- (1) સામાજિક પરિવર્તનની પ્રક્રિયાના ત્રણ પગથિયાં જણાવો.
- (2) પ્રાચીન સમયમાં કયા માધ્યમથી પ્રત્યાયન થતું હતું ?
- (3) એકમાર્ગી પ્રત્યાયન એટલે શું ?
- (4) ફિલ્મના પ્રકાર જણાવો.

4. (A) સામુદાયિક વિકાસ એટલે શું ? તેના વિવિધ હેતુઓ સમજાવો. 10

અથવા

મહિલા અને બાળવિકાસલક્ષી યોજનાઓ જણાવી, કોઈ એક યોજના વિશે માહિતી આપો.

- (B) કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 2

- (1) દૃશ્ય-શ્રાવ્ય માધ્યમોમાં શાનો સમાવેશ થાય છે ?
- (2) માસ મીડિયા કોમ્યુનિકેશન એટલે શું ?
- (3) લોકમાધ્યમના અંગો જણાવો.
- (4) 'જૂથ ચર્ચા' પદ્ધતિના ગેરફાયદા જણાવો.

MM-142

March-2019

B.R.S. (R.F.M.), Sem.-VI

Core-15 : Social Extension Education

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) વિસ્તરણ શિક્ષણ એટલે શું ? તે જણાવી વિસ્તરણ શિક્ષણની પ્રક્રિયા વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો. 10

અથવા

અભિપ્રેરણાનો અર્થ સમજાવી, માનવીને અભિપ્રેરિક કરનાર પરિબળો મુદ્દાસર જણાવી વિગતે સમજાવો.

- (B) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3

- (1) સામાજિક વિકાસનો અર્થ ઉદાહરણ આપી જણાવો.
(2) કોઈપણ બે સામાજિક સમસ્યાઓ લખો.
(3) સ્વસહાય જૂથ કોને કહેવાય ?
(4) વિસ્તરણ શિક્ષણમાં અનુસરણ એટલે શું ?
(5) સ્વચ્છ ભારત મિશનનો ઉદ્દેશ જણાવો.

2. (A) સામાજિક પરિવર્તન એટલે શું ? તે જણાવી સામાજિક પરિવર્તનના અવરોધક પરિબળો વિગતે ચર્ચો. 10

અથવા

વર્તમાન સમયમાં ખેતીના ગ્રામસેવકે કઈ-કઈ કામગીરી કરવાની હોય છે ? વિગતે લખો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3

- (1) ગ્રામપંચાયતની સમિતિઓ જણાવો.
(2) ગ્રામવિકાસ માટેની માન. સરકારશ્રીની યોજના કઈ-કઈ છે ?
(3) નશીલા દ્રવ્યોની બે અસરો જણાવો.
(4) સમસ્યા એટલે શું ?
(5) મિશન મંગલમ્ યોજનાના બે ઉદ્દેશો લખો.

3. (A) કોમવાદ એટલે શું ? તે જણાવી ભારતમાં કોમવાદની સમસ્યાના કારણો સમજાવો. 10

અથવા

ગ્રામવિકાસના પાયાના પરિબલો જણાવી કોઈપણ બે પરિબલોની વિગતે ચર્ચા કરો.

- (B) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ બે) 2

- (1) જાહેર પ્રવચન એટલે શું ?
- (2) નિર્મળગામ કોને કહેવાય ?
- (3) મહિલા સશક્તિકરણ એટલે શું ?
- (4) NDPS કાયદો કઈ સમસ્યાના નિવારણ માટે ક્યારે અમલમાં આવ્યો ?

4. (A) ગ્રામપંચાયતની રચના અને કાર્યો જણાવો. 10

અથવા

ગ્રામીણ મહિલાઓની સામાજિક સમસ્યાઓ જણાવી, કોઈપણ ચાર વર્તમાન સમસ્યાઓ વિગતે સમજાવો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 2

- (1) તાલુકા પંચાયતમાં સભ્ય સંખ્યા કેટલી હોય છે ? કોણ નક્કી કરે ?
- (2) વનબંધુ કલ્યાણ યોજના કયા સમાજના વિકાસ માટેની છે ? કોઈપણ બે ઉદ્દેશો જણાવો.
- (3) કયા સિદ્ધાંત પર પ્રેરણા પ્રવાસ યોજવામાં આવે છે ? તેના બે હેતુઓ જણાવો.
- (4) ગુજરાતમાં પંચાયતી રાજનું ક્રમિક માળખું જણાવો.